

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékire postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A kormány és az ellenzék.

(Sr.) Azt hisszük, hogy helyzetünk önmagában is bir elég nyugtalanító hatással arra nézve, hogy a nemzet aggodalommal és izgatottsággal legyen tele és így lelkiismeretes, önzetlen hazafiaknak egyáltalában nem áll, a közügyek szempontjából, érdekében az, hogy ez izgatottság, nyugtalanság még mesterségesen is fokoztassék. Azt hisszük, hogy elég nehéz, népszerűtlen, halálatlan feladat, elég súlyos helyzet jutott a Tisza-kormányra nézve, hogy az a miatt önként keletkező sok kellemetlenséget, csalódást és terhet fokozni szükséges ne legyen, minek következménye és így öntudatos célja sem lehet egyéb, mint a személyek elköptatása, az azokat pártoló párt dekomponálása; a mi csak az esetben lenne a közügy érdekében, ha a bel- és külpolitikában, közvetlenül és kockázat nélkül, sokkal czélszerűbb, érdekeinknek megfelelőbb és mégis kellemesebb, kevésbé terhes politika érvényesülhetne; mert ha ez sem kilátásba helyezve, sem biztosítva nincs, akkor a Tisza-kormány és pártja ellen irányított izgatásról azt kell kérdenünk: cui bono? Mert, hogy nincs az ország érdekében, a az első feltétel hiánya nélkül, az kétségtelen.

És a ki figyelemmel kíséri az ellenzék, különösen az ellenzéki sajtó legutóbbi magatartását, az aligha elzárkozhatik azon aggodalom elől, hogy, tekintve az elemeket, melyek izgatnak, a tényezőket, melyek azt in-scenneirozzák, inkább személyes momentumok, mint tárgyi okok szerepelnek abban.

Nem mondjuk mi, hogy a kiegyezés jó, hogy külügyi politikánk minden tette feltétlenül helyeselendő, hogy kilátásaink megnyugtatók; ellenkezőleg, mi magunk is felderítők a kiegyezés nem egy hiányát, mi magunk is bíráltuk a külpolitika nem egy tettét és ezzel kapcsolatban, sőt azon kívül is, belügyekben is, a Tisza-kormányt is, hol bíráltuk, hol intők, köteleességünk szerint. De mikor az egész politikai helyzet megítéléséről, bajaink orvoslásáról és ennek biztos eszközeiről van szó; akkor nem lehet sem a feltétlenül szükségessé, sem a kilátásban levőt, a mostani tényezőkkel biztosítottat tekintetbe venni, hanem azt is, hogy melyek azon ellentétes irányok, melyekkel számolunk kell, melyek azon tényezők, melyek változás esetén felszínre kerülve, érvényesülnének, és mely irányok hódolnának azok; mily kockázatot áran értenék el a változás és hogy a személy-cserével biztosítva lenne-e egy jobb irány, nagyobb eredmény, a kül- és belpolitikában egyaránt?

E kérdés megítélésénél azért kell, a kül- és belpolitikai kapcsolatban tartani, mert nem csak tényleg létezik ez, és a kiegyezés eredményében is mutatkozik a külügyi helyzet pressiója; de tényleg a támadás is, mindkét

A „KELET” TÁRCZÁJA.
BULGÁRIA.
Irta:
SZATHMÁRY GYÖRGY.
(Folytatás.)

E vadregényes életmód nemcsak férfiakat, de még nőket is vonzott ki és szakitott el a rendes társadalmi életből. A bolgár népdalok Bojana, Jelenka, Todorka hajdu-banda főnöknőket énekelnek meg; legnevezetesebb volt köztük Szirma „vojvodina,” ki huzamos ideig volt egy bandának vezére s körül alárendeltjei nem tudták, hogy nő, míg férjhez nem ment egy krusovoi „mijak”-hoz. Szirma a 60-as években halt meg.

Nagy csapás érte Törökországot s különösen Bulgáriát a kirdzások rabló-uralma által (1792—1804). Körülbelül azt a szerepet vitték a kirdzások, mint Mátyás idejében a csehek Magyarországon, azzal a különbséggel, hogy Törökországban a porta alattvalói és katonái szervezkedtek rablócseregekké, alapítottak némely területeken a portától független külön uralmat, melyet 12 éven át sem a porta, sem a védetlen nép nem tudott megtörni. (Kirdzal török szó, annyit jelent, mint pusztai rabló.) A kirdzások emléke fennmaradt a bolgár nép dalaiban és mondáiban. Nem közösleges rablók és utónállók voltak ezek, hanem szervezett

irányban és pedig kapcsolatosan intéztetik a Tisza-kormány és pártja ellen; sőt, a mi még nevezetesebb körülmény, igen valószínű, hogy pártváltozás és kormány-bukás esetén, mind a két irányban fogna történni változás, és az ellenzéki izgatás elég őszinte ezt megmondani; de elég naiv arra is, hogy hiszi, vagy legalább hirdeti, hogy e változás mindkét irányban, oly módon és oly eredménnyel lenne végrehajtható, mint a hogy ők kívánják.

És az egész dolog ezen fordul meg! Mert azt hisszük, hogy ha már túltesszük magunkat egykedvűen, hogy ne mondjuk, könnyelműen, úgy a Tisza-kormányon, mint pártján; ha a mostani helyzetben, külbefolyásunk és belbajaink kockáztatása nélkül, véljük megejthetni, akár a parlament kebelében, akár választások útján, a párt- és kormány-válságot; a kérdés az, hogy mily eredményt fogna az előidézni?

Nem is beszélünk most a kiegyezés sorsáról. A legnagyobb könnyelműséggel tegyük túl magunkat azon, hogy mi módon lesz, akár az önálló bank, akár az önálló vámterület most valószínű; akár pedig egy új alku úgy inaugurálva, hogy ne csak a folyó ügyekben és külbefolyásunkban, sőt külügyi akciókban, fennakadást, csökkenést, zavart ne okozzon; de egyszerűsített sokkal jobb eredményt biztosítson. Tegyük mind e nehézségeken túl magunkat, csak azért, hogy felvehessük a fő kérdést, miután az ellenzéki támadás is, első sorban, sőt utóbbi időkben, csaknem kizárólagosan, a külügyekben van intézve: a kormány és pártja ellen.

Tegyük fel, hogy sikerülne egy oly magyar kormányt és parlamenti többséget, egészen simán, rázkódás nélkül, létre hozni, mely zászlójára írná: „a háborút Oroszországnak azonnal meg kell izenni.” Mi lenne ennek következménye? Első sorban Andrassy bukása. Miért? Mert ő, programjában csak ultima ratióknak tekint a fegyvert és — mint eddig — lehetőleg békés uton akarja megvédeni érdekeinket és hogy ezt eddig el ne érte volna, azt mondani nem lehet: ha csak úgy nem okoskodik az ember, mint az ellenzék, mely a jövőbeli rém-képeit valónak hirdeti, és azzal vádolja Andrassyt, hogy Oroszországnak bódítást engedett meg; a mi pedig nem történt meg.

Tehát lenne egy magyar kormány, mely Andrassy megbuktatására törne. Hogy sikerülne-e ez neki? Az más kérdés. Mert itt már az uralkodónak és a másik félnek is döntő szava van; és ezek nem fognak Andrassyt, sem egy szélbeli, sem egy Lónyayt, sem egy konservatív kabinetnek feláldozni. Vagy ha közreműködőnek bizonyos osztrák körök és talán más befolyások is, Andrassy megbuktatására, akkor — győzne valaki, de nem a török-barát párt. Arról, igen kis gondolko-

csapatok, melyek a hadászati jártas vezérek által folytatották üzemleiket. Először Chaskóiban a Rhodope mellett ütötték föl főjüket Emin aga vezénylete alatt. Csakhamar 25,000 főre szaporodott számuk. Törökök, tatárok, bolgárok, albánok, bosnyákok csak úgy özönlöttek a sereghez. Vallás és nemzetiégi különbség nem volt közöttük, mert a rablási és kalandvágy egyesítette őket. Jobbára lovasok voltak s így nagy gyorsasággal távoli vidékeket bekalandozhattak s a fölözött prédával visszasiettek rablófészekbe. Gazdag ültözetben jártak. Telt a szákmányból. Táborukban a legszebb nőket gyűjtötték össze. Nagyszámu bolgár asszony és leány, a legszebbjéből került hatalmukba. A leghíresebb kirdsal vezérek voltak: Kara Feiz, Deli Kadir, Filibeli Kara Musztafa, Gusancz Ali (ki nagy szerepet játszott a azerbek szabadságharcában is) *) és Kara Manaf Ibrahim. E mohamedán kirdsal vezérek és főnökökön kívül hírnévre tett szert bolgár Indse „vojvoda” is, ki 500 lovassal csatlakozott a kirdsalokhoz. Szilvenben született s rendkívül bátor és vitéz ember volt. Egyébként törökök és keresztények egyaránt zsarolt. Feleségét, egy bolgár pap leányát, magával vitte minden kalandjaiban. Zászlótartója a szintén bolgár Karakalja volt (Omarosevóbi, Jeni-Zágra mellől), ki a bolgár népdalok nagyban dicsőítnek. Ennek fivére Jeni-Zágrában még 1854-ben mint 80 éves aggastyán élt s magas termetű, ötletletes ember volt, fiatal elvenséggel dacára előhaladt korának, már főnnebb említünk egy nehányat ama városok közül, melyek a kird-

*) A azerbek története. Irta Kállay Béni I. kötet Budapest, 1877.

zásra, a tényezők egyszerű áttekintésére, bárki meggyőződhetik. Tehát vagy Andrassy ellen megbuknak az új kombináció, vagy azzal együtt — és így külpolitikájával együtt hiúsulna meg kiegyezési velleitása is.

A kik tehát változásra izgatnak, azok dolgozhatnak személyes gyűlöletből, de nem az ország érdekében.

— A vámmügyi bizottság jan. 5-iki ülésében a pamutárak, fonalak, szőtt s kötött árak tárgyában meghívott szakértők hallgatattak ki. Wottitz levélben kinyilatkoztatta, hogy üzletében kiválóan csak divat kelmékkel foglalkozik, miért is nem érzi magát illetékesnek, kimerítően válaszolni a kitűzött kérdésekben. Általában meri állítani, hogy éppen ezen divatárak tekintetében a javasolt vámon számításba eső befolyást nem fogna gyakorolni, annyival kevésbé, mert a legtöbb s legfontosabb cikkeknek a vám vagy ugyanaz marad, vagy csak jelentéktelenül emeltetik, vagy éppen jókora mérvben leszállítatik. A Munk Mór és társa czégtől Brüll hallgatattat ki, ki azt mondja, hogy a fonalak vámjának a tarifában tervezett osztályozása a magyarországi szövőre nem fog valami káros befolyást gyakorolni; de anyers kartonokat kétségkívül megdrágítandja. A fehérített nagyon könnyű itt belföldön eszközölni, s így a fehérített fonal nagyobb vámjára nem felfelfőhető nagy súly. A Spitzer Gerson czég részéről Weiss azt válaszolja, hogy az új tarifának hazai kézmű-szövőszetre nem leend jelentékeny befolyása; a festésre nézve megjegyzi, hogy kíváncsok volna ezek vámjának mérséklése, hogy a szegényebb osztályok által fogyasztott árak ne drágittassanak meg. A magas vám alá eső pamut szövet-árak legnagyobb része Ausztriából jő, s csak a legfinomabbak külföldről, de felette csekély mennyiségben, s ezek megbíriák a magas vámokat. A vámtarifa tételei szőlo szerint, nem fognak oly drágulást eredményezni, a mely károsan hatna a forgalomra. A Rust és társa czégtől Rust előadja, hogy az új tarifa tételeinek éppen nem leend jelentékeny befolyása a szóban levő árak forgalmára. Az új osztályozás kezdetben kétségtelenül meg fogja nehezíteni a vámkezelést, de e nehézségek később bizonyára meg fognak szűnni. A bizottság ezek után a szakértői kihallgatás folytatását hét-főn tartandó ülésére halasztotta.

A pénzügyi bizottság jan. 4-iki ülésében a triestri osztrák-magyar Lloyd hajózási társulattal kötendő segélyezési szerződést tárgyalta. Simonyi Ernő, Kerkápolyi és Lukács Béla a javaslat ellen szóltak. Szavazásnál a javaslat általánosságban 11 szóval 7 ellen elfogadtatott.

A részletes tárgyalásnál Somssich inditványozta, hogy a subventió összege szállítassék le az eddigi 1.700,000 frankra, s ne emeltessek fel 500,000 irttal. A subventió fölemelése mellett szóltak Hegedűs és Tisza. A bizottság többsége a

sálók pusztításainak áldozatul estek. Bulgáriában minden közseg magerezte átkos uralmukat, kivéve Rustsukot, Várnát, Drinápolyt s még egy pár megerősített hegyi várost.

Thraczia és Macedoniában erős vécsepapok alakultak, de melyek mindazonáltal gyakran szétszórtak a kirdsalok által. Egy macedonai csapatot a bolgár Dado Nikola vezényelt; egy másik vezér a juhásztor, Deli Mindó volt, kit egy ízben elfogtak a kirdsalok s táborukba vitték Kavanijba. Itt nekik hűséget fogadva, fölvetették a társaságba, de egy éjjel lelvén a 12 chaznadárt (kincstárnokot) megöztökt a pénzzel.

Leghatalmasabb védnöke és feje volt a kirdsaloknak valamennyi között Oszmán Paszvanoglu, ki annak idején a portának és reformjainak legrettegettebb ellensége volt. Származására bosnyák mohamedán volt. Már apja s nagyapja is háboruból s rablásból élt. Nagypapja, mint a bosnyák bégeknl sokak volt, eljárt a barát-templomba, de el a mecsetbe is. Ellenségeinek kezébe kerülén, kivégeztetett Pristinában. A kivégeztetnek fia, Omár (Oszmán atyja) kitüntette magát a török-osztrák háborúkban, úgy hogy a porta neki Viddin mellett két falut ajándékozott. De midőn a viddini szandának barjaktárja (zászlóartója) lett, annyira ment fölfulvakodása, hogy testőrséggel s katonai zenével kísértette magát. Ez természetesen visszatetett Melek viddini pasának, ki hiában intette rendre őt. Ez fegyveres kézzel szegült ellene, minek az lett a vége, hogy Omár Melek kezébe kerülén, lefőjeztetett. Fia, Oszmán, futásban keresett menedéket s beleunván a rabló kalandokba, a pecci (ipeki) pasa szolgálatába állott.

subventió fölemelését nem fogadta el s törölte a liverpooli és bombayi vonalakat.

A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, 1878. évi január hó harmadi napján tartott XXIX-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1877. évi deczemaer hó végével következőnek találta: A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege 1 frtosokban 77 millió 127,766 frt, 5 forintosokban 108,447,945 frt, 50 forintosokban 160,385,450 frt. Összesen 345 millió 961,161 frt. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a sobányakra bekebelezett és forgalomban levő zálogjegyek összege 66 millió 83,707 frt 50 kr. Összesen 411,999,868 frt 50 kr. Kelt a függő államadósság ellenőrzésére kiküldött orsz. bizottságnak Bécsben, 1878. évi január hó 3-án tartott XXIX-ik üléséből.

— A németországi kanczellárválság, úgy látszik, végéhez közeledik. Bismarck herceg, mint a „Polit. Corr.”-nek írják, megkísérlé olyan alapot teremteni, melyen anémet viszonyoknak sikeres tovább fejlődése egyedül lehetséges, s remény van, hogy a kísérlét ezuttal sikerülni is fog. E kísérlét abban fog állni, hogy a birodalmi kormányzat szorosabb összeköttetésbe hozassék a poroszsal, hogy a különböző birodalmi hivatalok erőre segíttessenek az Poroszországnak a német birodalomban őt megillő befolyás biztosításáék: továbbá, hogy egy szilárd parlamenti többség létesíttessék azon pártokból, melyek nemzeti politikát hajlandók támogatni. E többséggel azután megegyezés történék egy meghatározott program alapján, melynek keresztültvitelére az oly sokszor kívánt „praktikus kormányi kezdeményezés” megadatnék, vagyis más szavakkal: a többség [vezetői a legfőbb hivatalokra nevezeténének ki a porosz, s ezzel szorosabban összekötendő birodalmi kormányzatban.

A mint ez elvi kérdés elintéztetett, — s egy látszik, hogy ez már megtörtént — a személykér és már kisebb jelentőségű. — A programban, melyen a megegyezés létesítendő lesz, a gazdasági kérdések első helyet foglalnak el. Bismarck azon az állásponton áll, hogy minden várn — és adókérdést első sorban az állam érdekeinek szükségletei szerint kell rendezni, mely mindenek fölött állván, az egyes érdekcsoportok ellenét ki egyenlítőse. — A „Pol. Corr.” nagy értéket tulajdonít azon körülménynek, hogy a kísérlét még Vilmos császár idejében, és nem a még bihatóság távoli trónváltozás befolyása alatt történjék.

— Muszka hang. A „Novoje Vremia” határozottan ismétli, hogy az angol követítést Oroszországot el nem fogadja; s el sem fogadhatja. Anglia maga tudja, hogy Oroszország azon érdekek egyikét sem sértette meg és jövőben is kész ezeket érintetlenül hagyni, a melyeket a háboru kez-

Az 1789-ki hadjáratban a saját maga által toborzott csapatokkal Temesvárig és Szabénig kalandozott, miert is a porta kegyelmese fogadta őt s visszaadta neki 1792-ben aytai birtokainak egy részét. Ezt elérve, nem volt Oszmán Paszván Oglunak forróbb vágya, mint hogy atyjáért bosszút álljon. A kirdsalok és janicsárok csak úgy özönlöttek zászlója alá. Ekkor hatalmába kerítette atyjának valamennyi birtokát, Viddint elfoglalta és megerősítette, az ottani pását elkergette (1794). A helyzet ura levén, azon csellagóságot élt, hogy ő korántsem a szultán, hanem annak gonosz tanácsadóit ellen fogott fegyvert, kiknek ellenében mint a nép, úgy a mohamedánok, mint a keresztények védelmezőjeként viselte magát. Manifestumokat adott ki, melyekben hangzatos szavakkal hirdette a szabadságot és egyenlőséget. A porta már nem tűrhette tovább a féktelen lázadó garázdálkodásait. 1796-ban Musztafa pasát küldte Viddin ellen 40,000 emberrel, de Paszvanoglu szétverte azokat s a következő évben 80,000 katonával retentő pusztításokat vitt végbe messze vidékeken. Borzasztó vérgöngy után elfoglalta Nikápolyt, megszállta Szisztóvát, Nist, Rustsukot, Szófiát és Kládovát; csapatai fenyegették Belgrádot, Oláhországot s hatalmát Várnáig terjesztették.

A porta, látva a nagy veszélyt, mely a birodalmat fölözslással fenyegette, hatalmas sereget gyűjtött össze Paszvanoglu leverésére. 1798. márciusban már 100,000 katoná áll harcokészben Hussein kapudán pasa vezénylete alatt, ki azt ígérte a szultánnak, hogy rövid idő alatt vagy Paszván, vagy a saját fejét küldi a szultán lábához. Paszván ennek híret vévén, elbocsátotta kirdsáljainak legnagyobb részét s 12,000 leghegyb-

Hirdetési díjak

Határoz hasábozott gírmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknl külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelík Alajos Stadl Stubenhastel Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicitische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. Weiss mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 6. sz.

Nyiltéri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

detén Derb lord tuomására hozott, de ennek esérében Oroszországnak joga van kellő tisztelet és bizonyos tartozkodást követelni Angolország részéről az íránt és mindenben, a mi sem a „szuezi csatornára, sem a perzsa öblöre nem vonatkozik. Védje és biztosítsa Angolország Indiába vezető tengeri útjait, a mint tudja, de e mellett ne merje kezét tenni valamely kikötőre a Feketengerben, például Batumra vagy Konstantinápolyra. Azon esetben, ha az angol hajóraj vagy hadsereg ezen helyeken fog mutatkozni, Oroszország kénytelen leend kívánsága ellenére ugyan, hanem önfentartása végett erőlyes rendszabályokra erőlyes intézkedésekkel válaszolni. Ez igen természetes és senkinél se keltsen bántulatót Angolországban, melytől függ vagy megőrizni a barátságos viszonyokat Oroszországgal, vagy pedig agyém miatt szeszályból, félreértésből háborút kezdeni. Lord Beaconsfield arra számított, hogy Oroszország a háboru által elgyengülván, a kezdeti művet, az erejét meghaladó vállalatot Angliára hárítja, s mi történt? Oroszország most kétszer, háromszor oly erős, mint a háboru kezdetén volt. (?) Pénzügyi helyzetünk ugyan súlyos, de kétségbeesetnek nem mondható; a nemzetgazdaságot és a terhek átalakítása visszaállítja a költségvetésben az egyensúlyt. Most, mikor másodjában átkolvén a Balkán Sópia és Adrianopol közelében állunk, nem titkoljuk, hogy valódi feladatunk még csak kezdődik, hogy még sok, iden sok teendő van hátra. Nemcsak hogy le kell győzni az utolsó török haderőt, hanem még alapját is megvetni a polgárosodásnak és törvényességnek ott, a hol eddig csupán az önkény (!) honolt.” — Egy muszka lap beszél így!

A HÁBORU.

Oroszország azon szándékát, hogy a hatalmakat a békekötésnél csak consultativ szerepre szorítsa és kárhóztassa, megerősíti a párisi „Temps” is, mely a francia kormányval közel viszonyban állván, értesültségének alaposágában alig lehet kételkedni. De másfelől ugyanazon lap is erősíti, hogy Anglia távolról sem hajlandó ezen szerepre vállalkozni. Az angol kormány kész ugyan félretenni egyes mellékes kérdéseket, de határozottan ellene szegül a Dardanellák megnyitásának.

Az angol kabinetben, úgy látszik, hogy eltérők a nézetek s nem igaz azon állítás, hogy a kabinet tagjai közt a teendőkre nézve egyetértés uralkodnék, a mi természetesen csak arra alkalmas, hogy meggátolja e hatalom határozott föllépését s tesszi az angol politikát ingadozóvá, megbizhatatlanná.

A daghestani lázadás megszűnése.

A daghestani lázadás orosz hivatalos hírek szerint decz. 16-ka óta teljesen megszűnt s most az orosz kormány iszonyu bosszút áll a szerencsétlen lakosokon. A bosszúállás programjának megállapítása végett Mikály nagyherceg személyesen Tiflisbe utazott, hol a következő határozatok hoz-

és legvitézebb katonájával hatalmasan elszáncolta magát Viddinbe.

Áprilban a porta 120,000 katonája vette körül Viddint minden oldalról. Egy fél évig tartott az ostrom s az lett a vége, hogy a hatalmas sereg szétveretett. A kapudán pasa se Paszván, se a saját fejét nem küldötte el a szultánnak, hanem, hogy magát kimenthesse, Alijo pasának, mint árulónak leütette a fejét és azt küldötte el Stambulba. Paszvanoglu nem is késett kiaknázni győzelmeit. Azonnal visszafoglalta ismét a bolgár városokat s újra fölzsaporodott csapatai má Drinápolyt fenyegették, midőn a porta, akaratlanul bár, hogy őt megnyerje s kiengesztelje, három löfarku lobogót küldött neki. Paszván támogatást titokban az osztrákok. Viddin ostroma alatt Temesvárról mérnökkari tisztek mentek Viddinbe, hogy a szükségessé lett erődítéseket vezessék, s midőn a porta e miatt fölözölt, azt válaszolták Bécsben, hogy a temesvári parancsnok a maga szakállára cselekedett, és nem a kormány utasítása következtében.

Ez időben a kirdsalok befolyása annyira elhatalmasodott, hogy Stambulban nyílt titok volt, miszerint némely ministerek is, mint pl. a mindentudó Jussuf, a kirdsalok szoldájában állanak s innen volt magyarázható, hogy rendesen meghíusult a portának minden erőlyesebb föllépése a garázza népség ellen. A szultánnak azonban senki sem mert fölözslástást adni a dolgok mibenállásáról. Végre azonban 1804-ben egy európaillag szervezett, az eddigiekhez arányitva igen kis sereg indítottatott a fegyveres rabló-bandák kiirtására s mindenkinek legnagyobb csodálkozására sikerült is. Egyik kirdsál sereg a másik után veretett tönkre.

(Folyt. köv.)

szakt: 24 falu lakossága déli Daghestanból Oroszország belsejébe telepítették át; a mozgalmak vezérei példásan megbírtak. Daghestanban megérkezett utronal építtek; s annak különböző pontjain nyolcz erőd emeltek. Mihály nagyherceg csak jan. végén fog a hadsereghez visszatérni, mikor azután a nagyobb arányú műveletek megkezdődnek. Addig Loris-Melikow csak Erzerum bekerítésére szorítkozik. Azt hiszik, hogy a vár mindennek el van látva s hogy több heti ostromot igényel. De időközben a műveletek Trapezunt ellen folytatódnak. Heimann tábornok ez irányban megkezdte az előnyomulást, mielőtt az időjárás megengedi.

Egy török békejavaslat.

A Pol. Corr. decz. 26-áról Konstantinápolyból következő levelet vessz: Midőn a porta mai közvetítői kérelmére megkapta az öt nagy hatalom válaszáat, még nem adta fel egészen a jótékot. Az óriási békeszükséglet, melyet török körökben mindenütt éreznek, a szultán tanácsosait új lépésekre bírta, hogy más uton célt érjenek. Ez egy új diplomatiai phasis kezdetét jelent, mely egy látszik még bérékesztve nincs.

A török államférfiak nem vélték jobbat tehetni, mint hogy Németországhoz fordulnak. A nagyvezír parancsára s a szultán helyeslésevel. Szarver-pasa ugynevezett békeprogramot szerkesztett, melyben elő van adva azon engedmények maximuma, melyre a porta elhatározhatja magát. Hír szerint a porta a következő békefeltételeket formulázott:

Oroszország megkapja Batumot környékével s azon területtel együtt, mely görbe vonalban e kikötőtől Ardahanon és Karson át a két várat is beleértve Bajazidig terjed. A portaszükség esetén készen nyilatkozik Erzerum védműveit lerombolni, mely mint nyit város török birtokban maradna. A Bosporus és a Dardanellák kizárólag orosz hadihajók számára megnyitottak. A mi Bulgáriát illeti, a porta hallani sem akar e tartomány felszabadításáról Románia és Szerbia mintájára, kevésbé a teljes függetlenségről. Ellenben azt ajánlja, hogy a conferentia kibővített programja értelmében Bulgáriának tágas önkormányzatot s keresztény kormányzót ad.

Táviratok.

Berlin, jan. 5. A fegyverszünet iránti kilátások meggyúsultak. Törökország visszautasítja a különalkudozásokat.

London, jan. 5. A „Standard” jelenti: A törökök jó rendben kiűrtették Szófiát.

London, jan. 5. A Standard megerősíti, hogy az angol cabinet megkérte Oroszországot, mikép tudassa a békefeltételeket s hozzáteszi: Ha Oroszország e kérelem elől azon állással térne ki, hogy az Oroszország és a porta közötti béke nem Anglia dolga, és Törökország további leverésére folytatná a háborút, akkor az angol kormány azt felelné, hogy sem Törökország teljes bukását, sem az Oroszországgal való külön békekötést nem tűrheti.

A honvédelmi miniszteriumban tartott enquéte

a honvédség bőrpipari szükségletének a magyar ipar által leendő szállítása tárgyában.

(Folytatás.)

Ráth Károly képviselő utal arra, hogy a szóban levő szállításkorál arra kell a fősúlyt fektetni, miszerint minél több kis iparos vehessen abban részt, a mi már magában véve is kizárja a confectionák gyári centralizációját. A nagy töképezések a nélkül is eléggé részletnek a hadfelkészülésben az anyag szállításánál és a kizárásnál; a pályázati feltételek közé tehát fel kell venni azt a kikötést, hogy a confectionák az országos magy. iparegyesület és a kereskedelmi és iparkamarák közreműködése mellett alakított szövetkezet által kell történni.

Steinacker képviselő nem zárkoztatik el a kormány azon kötelezettsége elől, miszerint igyekeznék kell, lehetőleg jutányos árakat elérni; de nem akarja, hogy a pályázatnál a nagy iparosok előnyben legyenek, s azt hiszi, hogy a kitűzött célt el lehetne érni az által, ha kimondatnék, hogy mindenki, a ki pályázni akar, alternatív ajánlatot tartozik tenni, az egyiket a gyári, a másikat a szövetkezet által való kikészítésre vonatkozólag. A különbözőség aztán ki fogja tüntetni azt, hogy a gyárpárral szemben minő árkülönbséget eredményez az ország terhére a kis ipar tekintetbe vétele.

Cserhalmi főhadbiztos elfogadja az alternatív ajánlat eszméjét, de azt hiszi, hogy a vállalkozó consortium és a kikészítési szövetkezet közt való viszonyt a meghívott enquéta-gok magok között állapíthatnák meg a részletekben.

Ráth Károly indítványára, az enquéte küldjéire való tekintettel határozatott, hogy a szövetkezet szervezésének is a vállalkozó consortiumhoz való viszonyának szabatos meghatározása végett a meghívott bizottsági tagok a bőrgyárpipar képviselőivel egy tanácskozást tartsanak, s hogy az enquéte a megtartott tanácskozás eredménye alapján szerkesztett szabatos indítványok felett legközelebb folytatódagos ülést tartson a hadügyminiszteriumban.

A decz. 22-ikén folytatódott tartott enquéte-ülésen Ráth K. képviselő, mint a megelőző napon megtartott tanácskozmány elnöke, előadta a bőrpipar köréből meghívott szakértőkkel folytatott tanácskozmány menetét, és Gál kamarai titkár előterjeszté a részletes tárgyalás eredményét egy határozati javaslat alakjában, melynek egyes pontjai a honvédelmi miniszter közreműködésével megállapítottak, s a miniszterium jóváhagyásának megnyerése után a részletekbe menő statutum alapján fognak szolgálni.

Miután a pontozatok felolvastattak és Ráth, Steinacker, Gál, Gálmán enquéte-tagok azokat kifejték a Cserhalmi főhadbiztos is elvben helyeslést adá: a következők szövegezett zárjvaslat határozatott jegyzőkönyvbe vétetni.

Határozati javaslat.

A nagyméltósági honvédelmi m. kir. miniszter ur által folyó hó 10-ére összehívott szakértekezlet örömmel és köszönettel vette tudomásul, hogy Nagyméltósága a honvédség bőrneműek és szíjzabattól álló szükségletét szintén kizárólag a hazai és részben lehetőleg a kézműipar által kívánja szállíttatni.

A nmsági miniszter ur ezen nagy elismerést érdemlő elhatározásában a szakértekezletigen fontos kezdeményt üdvözöl, mert egy van meggyőződve, hogy ha az jelenleg vagy a legközelebbi jövőben nem is teljesítend minden hozzá fűződő nagyobb reményt, iparunkra a további évek folyamában mégis nagyon kedvező hatással bírhat, mert e jóakaratu kezdemény fejlesztése annak katonai szállításokra való képességét eleinte kimutatni, aztán pedig folyton öregíteni lehet hivatva

A szakértekezlet ily szempontból tekintvén véleményezésének tárgyát, mindent elkövetett, hogy dacára a feladatának megoldását gátló számtalan és sokszor igen ellentétes nehézségekkel, oly szállítási módozatot legyen képes ajánlani, mely a kincstár, a vállalkozó töképezések s a kis ipar jogosult kívánságait lehetőleg kielégítse. A szakértekezlet e végül a magas miniszterium intencióiról, a szállítási lényeges feltételeiről, a hazai iparnak nyújtható kedvezmények mi-bőléről és mérvéről bővebb tudomást szerezvén magának, egyuttal a szállításiánál igénybe veendő nagy és kis iparágak képviselőit is kihallgatta, s miután magát minden irányban kellőleg tájékozta volna, hosszas eszmecsere s a részletek tüzetes, beható, minden oldalán megvitatása után a következő szállítási módozat ajánlásában állapodott meg:

1. A honvédelmi m. kir. miniszterium a honvédség lábbeliek és minden bőrneműekből álló rendes évi szükségletének szállítása iránt egyes vállalkozóval vagy több vállalkozókból álló consortiummal szerződik öt évre, melynek kötelessége lenne a szállításkor anyagát a belföldön, lehetőleg ide való gyártmányokból beszerezni és ugyanitt teljesen feldolgoztatni.

2. A miniszterium e végül felhívá a vállalkozókat, hogy tegyenek a szállításkorra vonatkozólag vagylogos ajánlatot. Ezen ajánlatban kitüntetendő lenne, hogy a felszerelésért mennyit kívánnak:

a) ha azt honi anyagból a miniszterium felügyelete mellett egészen maguk készíttetnék el;

b) ha azt honi anyagból maguk szabátnák ki, de végleges feldolgozás végett az alább meghatározandó feltételek mellett a hazai kis iparosoknak tartozóának kiadni.

(Vége köv.)

Gazdasági levelek a Székelyföldről.

Csikszerváti gazdasági szaktanító Deák Ignác barátomnak.

(Folyt. és vége.)

Vegyünk csak egy pár példát. Egy haszonbérli barátunknak tengerijét kétszer semmisítette meg a tavaszi nagy árvíz, s e felett keservében rávettük, hogy vessen be lennel, ugy is már késő a harmadszori tengeri vésés. Junius 12-én vetette be 1800—2000 □ öl terület földdarabját, s a szeptember első napjaiban totó beváltást kapott 90 frotot s a magot külön értékesítette. Tessék már most felhozni Csikmegyében oly terményt, mely 3 hónap alatt ennyi jövedelmet adjon! Egy más birtokos, megynék egyik jeles gazdája, maga idejében elvetett lenjéből a beváltásnál kapott 1200 □ örlől 60 frotot, s e mellett egy jó adagot a házi asszony számára tartott vissza, s a lenmagot is külön elárúsította. Tessék ehhez hozzá szólni, kik ókori gazdálkodásaikkal fenn-nen dicsekednek! Még nem indult meg városunkban a lenfonógyár s már is a nyers len beváltásával akkora jövedelmet biztosít a gazdáknak rövid 4 havi termésük után, mit a székelyföld terményei közül egyik sem képes megadni.

Reményünk van az eddigi siker után, hogy nálunk általánossá válik a lentermelés, de midőn természetünkönkfö fogva nem akarjuk csupán megynék hasznára kiaknázni e keresetforrást testvérmegynék kizárásával, reméljük hogy nem fölösleges dolgot követünk el, ha javaslatba hozzuk, hogy: Rendeztessék Csikmegye által a tél folytán egy lentermelési vándortanítás azon módozat és személy által, a hogy és ki által az itt végrehajtható.

Javaslatunkat megteszük azért, mert a lentermelés, annak gazdasági kezelése, nagy befolyással van a gyári beváltásnál az érték meghatározására. Ezen gyakorlati fogások s az áztatásnál szükséges okserző kezelésmód tanulmányozására 1876 nyarán egy férfit küldött volt a nagyméltósági miniszterium Iglóra, az országos lentermelési és áztatási minta gazdaságba, a ki — bátran elmondhatjuk — egyedül képes e téren tökéletes gyakorlati utasítást adni. Alig kerül egy megye területén ezen vándortanítás másfél százasba, de kihatása felszámíthatatlan lesz a nép vagyonosodásában, s maguk az intelligens egyének is világos képét fogják nyerni megynék háziipari működésének, mely egyszersmind Csikmegynek is érdeke.

Nem tartom feleslegesnek fölemlíteni röviden, hogy megynék háziparegylete már eljutott annyira, hogy a nagyméltósági miniszterium kinevezése folytán körében tisztelheti a gépészmérnököt, kinek feladata a művészet okserző fogását beadni előlegesen is azoknak, kik a fonó gyár felállítását után a kért fonalat vászonra készíteni vállalkoznak. Városunkban be fog rendezetni általa egy szövő iskola, hol a szövése mestersége fog taníttatni idegen fonallal, míg a gyár képes lesz anyagot termelni. Mit gondolsz barátom, nem jó lenne-e, ha néhány női vagy férfi személy Csikmegyéből is részt venne e tanfolyamon, kiknek működése folytán gyorsan általánossá lenne a szövést s száz meg száz családnak kenyeret nyújtana. Oly iparágak, melylyel 12—14 éves gyermekek is keresethet jutnak s nem eszik a család véres verejtékkel szerzett kenyerét tétlenül a nemzeti vagyonosság kárára.

De tanulhatunk ezen egyéntől egyebet is. A mint nekünk bemutatta magát, sajátjára tette a hársás kendő, schwalow stb. készítmódját, mely, hogy nem mindennapi keresetet biztosít a munkásnak, kitűnik abból, hogy nagy mennyiségben rendelik kereskedőink külföldről. Nem lehetne ebből is pár garasra szert tennünk? Ne nyelje a munkabért a külföld el, hanem ez uton nőink is hozzájárulhassanak a háztartás veszélyeihez. Ezen keresetmód nagyon sok övezgy aszszonyt megmentene azon szegényteljes állapottól, hogy férje halála után rangján alóli foglalkozásokra adja magát egész családjával együtt. De magok a férfiak is téli unalmas órájukat oly eredménytelül tölthetnék el, hogy a szűk gazdasági termékek következtében a jövő év reményében adósságokba nem vernék magukat, mert mindennapi kenyerüket e kereset kiállana.

Nézetem szerint ez üzletágat legsikeresebben meg lehetne hiesítani a nép között, ha egy vidékről valamelyik tanító kiképezetnék s az megye területén levő tanítóknál társai egy rövid tanfolyamon szünülő alkalmával bevezetné ez iparágba. Ezeknek azután kötelességüké tételnék az iskolába járó leány- és fiúgyermekeket éven át bizonyos órákon oktatni.

Megjegyzem barátom, hogy gépészmérnökünk küldetése nem ez iparág terjesztése, hanem e melegen érdeklődve a közügy iránt, készséggel ajánlotta fel fáradságát minden díj nélkül. A nagy női közügynek feladata estélyek utján vagy 300 frotot hozni össze, melyből elkészíttetnének az üzlethez szükséges formák s bevárártatnák a szükséges anyag, melyből az ipartárgyak elkészíttetnének.

E szép feladat megoldása Csik- és Háromszék megye helygkoszornját terhelő első sorban, s ha képesek voltak ők az árvízkarosulnak s több ilyen jótékony cselekedet mesés-nagyságu öszzegeket összehozni, mutassák meg önmaguk és törzsszomszédaik jövő boldogságának megállapítására végett az egyszerű, de jövedelmező iparáguk meghonosulását.

Jelen alkalommal legyen elég alkalmatlan-kodásom. Becses türelmedet köszönöm, igaz barátot

Bena József.

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Pótló értesítés Fogarasmegye tisztújításához.

Fogarás, 1878. jan. 3.

Fogarasmegye múlt évi deczember 28—29-én lefolyt tisztújító gyűléséről — ígéretem folytán — még a következőkről értesítem a „Kelet” olvasóit. Ez a közgyűlés az érdeklődők roppant száma tekintetében valóban páratlanul mondható; a virilis és választott bizottsági tagok 174-re menő számából 130-an vettek részt a választásokban. A gyűlésbe ősi szokás szerint küldöttségként meghívott főispán ó méltósága, diszmagyar öltönytben megjelenvén: alkalmi beszéddel nyitá meg a gyűlést. A zajosan megjelent főispánt a közgyűlés nevében Romanu János üdvözölte. Mire az ősi közgyűlés által már igazolt és miniszterileg is jóváhagyó tudomásul vett névsor felolvastatván, Fogarasmegye új bizottsága magát megalakultnak nyilváníttotta.

E gyűlés az általános tisztújítás végrehajtására végett hivattán egybe, főispán ó méltósága tárgyalás alá bocsájta a kijelölt bizottság megválasztását. Miután ez ügyre vonatkozólag névszerinti szavazás kérést, az törvényszabta uton meg is történt, az urnából Micu Sándor, Puscaru József és Duvlea Vidor nevei kerülvén ki,

kikhez a főispán ur a maga részéről — törvényadta jogánál fogva — Uzoni Izsák, Lázár Jakab és Pánczél Károly bizottsági tagokat nevezte ki; s egyuttal a gyűlés folytatását a kijelölt megválasztottak végett délutáni 4 órára tette át. Mire következett a megyei közdelmes életnek rendszert meghatározó jelenete, midőn Codru János alispán, megynék egyik veterán és becsületben öszült tisztviselője — miután a törvényszabta idő le-tölt — a maga és tisztársai nevekben állásáról leköszönt, s az eddig tanúsított bizalomért forró köszönetet nyilvánítván, s magukat továbbra is a megye szíveslegébe ajánlván. Általános tisztújításról levén szó, a főispán ur a tisztújítás idejére a törvény értelmében jegyzőknék Schuller Józsefet és Pandrea Efraimot, tisztügyésznek Puscaru Józsefet nevezte ki.

A délutáni ülés a legfeszültebb várakozás között nyílt meg; siri csend lőn, midőn a főispán ur, mint a kijelölt bizottság elnöke fölolvasta a jelöltek névsorát. Az ügyészi candidatióál volt tisztügyész Romanu János beszélni kezdett, ugy látszott, hogy saját személyét illetőleg, miután jól megfontolt indokokból a jelöltek sorából kihagyott. Beszéde a szenvedélyeket fölverő hangulatra menvén át, a főispán ur a szót töle igen bölcsen megvonta, meg kellett vonnia, különben a nagy-szebeni közgyűlési botrány itt is aligha nem ismétlődött volna. Szentiványi Gyula főispán ur a keletkező botránynak elejét vette s a vezető férfiak loyális, bazafias és higgadt eljárása folytán — a négy szolgabíró kivételével — az ösz-szes tisztikar közfelkiáltással lett megválasztva a már közé tett eredményvel. Az ösz-szes tisztikar ismert multja és jelene zálogul szolgál annak, hogy a közigazgatás hivatott, képesített, jó akaratú és politikai tekintetben is megbízható férfiak kezébe van letéve. Romanu János volt tisztügyész fölött pedig Fogarasmegye krónikája már is napirendre tért át.

Az esküt letett tisztikart a főispán ur megleg szavakban üdvözölvén, szerencsét, erőt és kitartást kívánt ny hivatalaik viseléséhez; a tisztikar részéről az új alispán Gremoiu Dániel felelt, magát és tisztársait a megye és a főispán ur jó indulatába ajánlván. Bizton reméljük, hogy az új alispán működése a kellő tekintély megtartása mellett sikeres leszén, miután magatartása higgadt, loyális, programja pedig magyar szabadelvű-pártinak ösmertetik.

A tisztújítás megtörténte után következett a különböző bizottságokba való választás; a megyei állandó választmányba magán értekezleti megállapodás nyomán a közmegnyugvást keltő alapon közfelkiáltással megválasztottak: Codru János, Zagoni Gábor, Friedsmann Arnold, Rákosi József, Pánczél Károly, Sierbanu Dániel, Micu Sándor, Stoica József, Tóth József, Bukur Boér, Cipu Miklós, Récesey Miklós, Eisner György, Spillauer Károly, Lázár Jakab, Pop Vazul, Nátán József, Pap Antal, Benedek Gyula, Poparodu György, Gavrilla György, Stanciu Vazul, Duolea Hilár, Fleissig József. Az igazoló választmányba bejöttek: Micu Sándor, Cipu Miklós, Gerioi Miklós, Lázár Jakab, Kőnczey Károly; a főispán ur a maga részéről kinevezte Tóth Józsefet elnöké, tagokul: Pánczél Károlyt, Nátán Józsefet és Boér Bukurt; a bíráló választmányba megválasztottak: Récesey Miklós, Spillauer Károly, Rákosi József, Florea János és Duolea Hilár, a központi választmányba; Hermann János, Lázár Jakab, Turcu János, Bruszt Lajos, Récesey Miklós, Zakariás József, Sierban Dániel, Keresztényi Antal, Nátán József, Kossy Sándor, Stanciu Vazul, Micu Sándor, Stoica József, Pánczél Károly, Zagoni Gábor, Eisner György.

Végül: a főispán ó méltósága a megyei szolgálat elmozdítása érdekében — törvényadta jogánál fogva — Puscaru Józsefet tiszteletbeli főjegyzővé dr. Hochman Nándort m. k. honvéd ezred-orvost t. megyei főorvossá és Friedsmann Arnoldot t. tisztügyészszé nevezte ki.

A közgyűlés berekesztéseül főispán ur ó méltósága köszönetét fejezte ki az élénk érdeklődésért, szíves támogatásért, a vezérfrfiak higgadt és körültekintő eljárásáért, minek folytán a közgyűlés tárgyalásai öröndetes és megnyugtató befejezést nyerhettek. Mire a közgyűlés „éljen”-nel felelt.

A közgyűlés folyamában vettük a mindnyájunkat leendő hirt, hogy a közkedveltségnek örvendő, ritka jószág ember, — páratlan társadalmi férfi, — építész-mérnöki szakember, a derek Kovács Kálmán körünkbeli Hevesmegyebe tétetett át hivatali felkönekn. Utódján Baczó Frigyes ur, Temesmegye volt mérnöke neveztetett ki; már meg is érkezett s első látásra is megnyerte figyelműn modorával mindnyájunk rokonszervét. Ugy halljuk, hogy a fogarasmegyei építészeti hivatal a brassóinak leendő expositurája, de akarjuk hinni, hogy Fogarás székhelyével, miután ennek a megyének szolgálati érdekei, mindennapi érinkeztetései, az épülföldben lévő állami megyei és községi utak vezetése, felügyelete, a szép számú megyei közmunka erő czélserű felhasználása és sok más okok azt parancsolólag szükséglik, annál inkább, mert a brassói hivatal több egyénből állván: Fogarasmegyeének szolgálati érdekei megkívánják, hogy az expositura székhelye Fogarás legyen, ezt az államkormánytól méltán megvárja megynék.

Olti.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Nemzeti színház. „A kancuka házjában” ez a címűnek a hatóság ur darabnak, mely szinpadunkon szombaton (jan. 5.) került először színe.

Egy nap beállt egy lengyel fiatalember Dumas filshöz s elmondja, hogy neki egy szinpadilag feldolgozható jó gondolata van. Elő is adja.

Dumas fils a gondolatot igen jó anyagnak tartja; rendezi, jeleneteli a merőt, a fiatalember aztán kidolgozza, a mester ismét revidálja. Nehány hét múlva a „Folies dramatiques”-ban óriási hatással került színe a „Les Danischeffs”, melyről a szinlap azt állította, hogy Newsky Péter irta, de azért egész Páris tudta, hogy a hatásos jelenetelés a Dumas fils érdeme.

A darabot aztán folytonosan zsúfolt házak előtt adták, magában a „Folies dramatiquesban” 200-szor; s csakhamar körunt tott a külföldön is. Ezek után mindenki azt hinné, hogy valami Shakspeare alkotásról van szó. Nem.

Magaa tárgy sem lett volna alkalmas valami magasabb drámai feldolgozásra. Egy rothadt, félig barbár társadalom, milyen az orosz, erre nem használható forrás; csaknem lehetetlenség egy költőnek olyan sötétségben és posványban valami eszményit találni vagy csak képzelní.

S mégis „A kancuka házjában” — ahogy magyarul a „Les Danischeffs”-et elnevezték, — figyelemre méltó s a szó határozott értelmében hatásos szinpadí mű.

Először már az egészen képes lekötni a néző figyelmét, hogy Newsky Péter darabja egy előtünk eddig — legalább szinpadilag — egészen ismeretlen világot tár föl; az orosz társadalmot, persze az orosz rabszolgáknak az 1860-as években történt eltörlése előtt, midőn az orosz földesur egy bántott jobbágyával, mint kutájával vagy valami élettelen vagyonával. Ehez járul egy ügyesen kidolgozott mese, melynek alakjaiban kevés ugyan az általános emberi, de annál több a jellemző specialis orosz vonás, mi legalább is az újdonság ingerével hat a nézőre; a jelenetesez mesteri kezekre mutat s minden mozzanat elárulja a genialis francia szinműrőt, ki a darab névleges szerzőjének háta mögött áll. Az igaz, a hatás némelykor szinte keresetnek látszik; de ez némely részletnek (p. o. a harmadik felvonásnak) drámailag igaz voltánál fogva szólnélkül elnézhető.

Egyszóval a szombati újdonságban egy olyan drámai művet nyert színházunk játékrendje, mely mi nem áll ugyan klasszikus magaslaton, de a vásári termékek selettségén is messze felül emelkedik s újdonságának ingerénél, hatásos jelenetelésénél s alakjai frappáns színezésénél fogva sokáig vonzóerőt fog gyakorolni a közönségre.

A darab meséje különben röviden im ez: Kolroff grófné (Erasmnainé) egy szegény jobbágyleányt. Annát, (Boér Emma) nevel magam mellett. kit, mint keresztleányát mindenre oktatta, kényelem közt. Fia, Wladimir (Szacsavay) azonban, ki Annába már régóta szerelmes, föltárja anyja előtt érzelmeit, s kéri őt, egyezzzék bele házasságukba; de ez méltatlankodva fogadja fia vallomását, mivel már rég Lydia hercegnőt szemlélte számára ki, s kereken megtagadja tőle Anna, a porleány kezét. Wladimir azonban nem tágit, sőt azzal fenyegeti anyját, hogy a harczterén fogja keresni halálát, mire a grófnő másra határozza el magát. Szíveleve ugyanis, hogy fia kéresei meghatották, beleegyeznek azon föltétel alatt, hogy Annának erről mit se szóljon, Wladimir utazék el, látogassa a gyönyörű Lydia hercegnő termetét, merítse ki az élvezet fenékig, s ha egy év múlva sem fog változni érzelmeiben, akkor ám legyen akarata. Így is történik; a ravasz grófnő azonban, alig lépett ki a könnyen hívó Wladimir küszöbén, Annát, ki titokban szintén forró szereti Wladimirt, kéresei s ellenállása dacára is öszszekészíti az érte rég égi Ossip kocsissal, (Kovács Gy.) kit egyszersmind szabaddá is tesz.

Ezalatt Wladimir sürten látogatja Lydia hercegnő estélyeit, de ez, minden igyekezete dacára sem képes csábjaival meghódítani az ifjú hű szívét. Egy lekötelezettje, de Taldé Roger (Szombathelyi), kinek életét mentette meg vadász alkalmával, elárulja neki anyja szöszegését, Wladimir kétségbeesetten rohan kijátszását meg-boszolnúi.

Ossip azonban, bármennyire is szereti Annát, sokkal nemesebben érzi, semhogy fájdalma meg ne hassa szívét. A grófnő tervének is csak azért nyújtott segédkeztet, nehogy Anna más, kevésbé becsületes ember birtokába jusson, ki mely-zetével visszaélne. A hozzájárulást s őt bántalmazó Wladimirt felvilágosítja saját maga és Anna általánosságáról, s készen nyilatkozik őt tisztán adni vissza kedvese karjaiba, miután erre már Kolroff grófné is, félve fia fenyegetéseitől, hajlandónak mutatkozik ráállni. Csakhogy ez nem megy oly könnyen. Oroszországban a válások eszközése bajjal jár, kivált ha Lydia hercegnő is, kinek atyja befolyásos férfi, s ki halálisan szerelmes Wladimirba, mindent elkövet annak megállítására. Végre is a dolog oly megoldást nyer, hogy Ossip kocsis szerzetessé lesz, s így a szabaddá lett Annának semmi sem áll útjában, hogy Wladimirt öszszekellessen.

A mi az előadást illeti: azzal, tekintve, hogy „első” volt, meg lehetünk elégedve.

E. Kovács Gyula Ossipból igen rokonszenves alakot csinált s a mi játékának ma főérdeme

volt: folyvást megőrizte művészi nyugodtságát, bolott ő igen gyakran szokta magát, kivált a kinnálkozó alkalmaknál, elragadtatói a szenvedélyes részletekben; a harmadik felvonásban igen szépen eltalálta a helyzet hangulatának igaz, meghatározó hangját, úgy hogy ez volt az egész előadás fénypontja.

A többiek között Boér Emma (Anna) jól eltalálta szerepének alaphangjait, valamint Nagy-né is (Lydia), Szacsavay Wladimir gróf, Krasznai-né Kollroff grófné, Szenigörgyi Walaoff hercege, Szombathelyi a francia attaché, Cséki Lina Dö-sen báróné és Kassai Zakaroff szerepében dícséretesen megállították helyüket.

Tizenharmadik közlemény

A „Mária Valéria” árvaházban felállítandó 1000 frtos „Deák Ferencz” alapítványra tör-tént adakozásokról:

Hancz Györgyné gyűjtő ivén:

Tiltosz Gyula édes anyja hagyatékából 5 frt, Pietási 2 frt.

Összesen 7 frt.

Somodi Istvánné gyűjtő ivén:

Zabulik Sándorné 1 frt, ifj. Hutter Sámuelné 1 frt, Somodi Anna 1 frt, Csapó Sándor 1 frt, ifj. Wagner Frigyes 1 frt, Ilyés Gáborné 1 frt, Tamási Bogdáné 1 frt, Gámenty Jánosné 1 frt, Voith József 1 frt, Ambrus Gergelyné 1 frt, Gothárd Józsefné 1 frt, Zabulik Bertha 20 kr, Pöhm J. 60 kr, Hajós Ferencz 40 kr, Bart-ha Lajosné 50 kr, Sárosy László 40 kr, Benedekné 60 kr, Dávid Vilma 30 kr, Timon Bertha 20 kr, Szilágyi Cornélia 20 kr, öz. Szabó Antalné 20 kr, Gergely Ferencz 50 kr, Wass György 40 kr, Nemessányi Sándor 20 kr, Brosz Gyula 20 kr, egy valaki 20 kr, Régeni 59 kr, Stein 50 kr, Asztalos Istvánné 50 kr, Váradi Kata 20 kr, Váradi Ida 20 kr.

Összesen 18 frt 20 kr.

Ócsvai Bertha 20 kr.

Fogadják a nemesszöv adakozók a jó ügy nevében hálás köszönetünket.

Kolozsvárt, 1878. jan. hó 7-dikén.

Br. Bornemisza Ignáczné, elnök.

Szász Domokosné, titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. jan. 7.

— Ő felsége legkegyelmesebben megengedi méltóztatott, hogy Jónás Ferencz s.-szeggyörgyi kir. járásbírói albiró a török császári V. osz-tályu Medsidie-rendet elfogadhasa és viselhesse.

— A m. kir. igazságügy miniszter Nemes Ede volt körös-bányai törvényszéki iroda-igazgatót a dévai törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

— A kolozsvári kir. tudomány-egyetemi orvostan-hallgatók segély-egyletének alapszabályai a m. kir. belügyminisztérium által 1877. évi 53. ezer 826 szám alatt, a bemutatási záradékkal ellát-tattak.

— **Királyné ő Felsége** mint londoni lapokban olvassuk, jan. 1-én reggel Rudolf trónörökös, a nápolyi exkirály, Larisch Henrik gróf és Festetics grófné kíséretében meglátogatta West-minsterben a St. Vincent de Paulról nevezett ir-galmas nőnek zárdáját. Onnét a vasúthoz hajta-tott és 12 órakor Northamptonba utazott, Cottes-brookba megy. A trónörökös, ki Londonban maradt, a királyné elutazása után a nápolyi exkirály-nál reggelizett és este Beust gróftól látogatta meg s jelen volt az ebéden, melyre a nagykövetségi sze-mélyzetten kívül több előkelő személy volt meghíva. — Hétfőn este Teck herceg tette tiszteletét a Claridge-hotelben királyné ő Felségé-nél; ugyanezt tették a francia és a török nagy-követelek, továbbá Brasilia, Svédország, Hollandia és China követei.

— **Rudolf trónörököséről** írja a prágai „Bohémia”: „A trónörökös terve” vett Prágában való hosszabb tartózkodására vonatkozólag, ellen-tétben azzal a hírrel, hogy ez időzés a politikai közigazgatás gyakorlati megtanulását célozza, megbízható helyről más hírt veszünk. E szerint a trónörökös katonai minőségben megy Prágába ott egy dandárparancsnokságot vesz át. A főher-ceg Prágába érkezése május hóra van kitűzve: a hrszói császári várakban máris szorgalmasan folynak az előkészítő munkálatok.

— **Színházunkban** szerdán f. hó 9-én, a jó öreg Baloghnak tiszteletre méltó magyar ke-délylél írott, közkevdességgel énekes színműve: „Mátyás diák” adatik elő; Vlad Marczit, a boldogtalan, kőbörgő tót diákot Tóth So-ma fogja ábrázolni, mely alkalommal az általa szerzett tót tánczot is be fogja mutatni.

— **A Zeneconservatorium** közgyűlését saját helyiségében tegnap (6-án) d. u. tartotta meg. Az egyet 1877-iki működéséről a titkári jelentés, melyet lapunkban egész terjedelmében közlünk, kellő felvilágosítást nyújt. Itt megie-gyezzük, hogy a közgyűlés nem nagy érdekelt-séggel folyt le. A választmány — anyagi szempont-ból — azon indítványt tette, hogy a 4. rendes és 2 rendkívüli hangverseny egészen ejtessék el, avagy legalább kettőre szállítsassák le; a közgyűlés azon-ban a 4. hangverseny megtartását továbbra is fennhagyta, azonban a kivett a választmányra bízta, hogy t. i. orchestrai vagy kamarai

hangversenyeket rendezzen. Végül az elnök saját és tisztársai nevében lemondott a vá-lasztmányból a négy legregibb tag kilépéven, kezdetét vette a szavazás és este 7-kor a következő eredményt enuntáltatott: elnök Simon Elek, alelnök dr. Hintz György, titkár Magyar-osz Gyula, gondnok Nagy Gábor, pénztárnok Him-melstein József, hangjegytárnok Schusztér Károly; választmányi tagok: Bogdán István, Dobokai Kál-mán, Gunesch Károly és Gelch János. Még megie-gyezzük, hogy az egyet eddigi titkára Csirják Al-berth, ki az egyetlet 4 éven át fáradszón odaadással szolgált, a szavazás előtt lemondott azon hatá-rozott kijelentéssel, hogy bókros teendői miatt a titkári tisztelet továbbra nem fogadhatja el.

— **A „Hilária”** dalegylet tegnap este tartotta a vigadójában 1877. évi IV. rendes dale-lyét. Az énekrészek között a katonai zenekar adott elő vonóhangszereken egyes darabokat, me-lyek igen sikerültek és meggyőztek arról, hogy igen jó erővel rendelkeznek s ügyes karmester-rel bírnak. 9-kor tánczra kerekedett a fiatalok s feledve bűt bánatot, tánczolt a hajnali órákig. A karra nézve most is azt jegyezzük meg, hogy a tenor a többi hangokhoz képest igen gyengén van képviselve, s különösen hiányzik a vezérténor.

— **A „Kolozsvári Dalkör”** a közöbaj-nak engedve, f. hó. 5-én tartott választmányi ülésében kimondotta, hogy február 3-án a vigadójában egy rendkívüli tánczozal egybekötött dale-s-télyt rendezend. A belépti díj 1 frt. Pártolótárog családokhoz tartozó egy személyt vihetnek ma-gokkal, minden további családtag 50 krt fizet. Miről a nagydémü közönséget addig is, míg a meghívók szétküldetnek, ezennel értesíti a ren-dező bizottság.

— **Megfagyott.** A kolozsvári vasuti pá-lyaudvar kerítése mellett szombaton (decz 5.) reg-gel egy szegény pórót találtak a hóban meg-dermedve. Az életrekelési kísérletek megheiusultak, mert a szerencsétlen meg volt fagyva.

— **Szabó Sándor**, déés-aknai ev. ref. lelkész, Szabó Ádám Kolozsvár városi ellenőr fivé-re, szombaton (jan. 5-én) este hosszabb szene-vedés után 54-éves korában Déés-aknán elhunyt. A megholdogult már 28 év óta volt közszeriat-ban álló lelkipásztora a déés-aknai ev. ref. egy-háznak, hol atyját, az egykori déés-aknai ev. ref. esperest követte volt mint hivatali utódja. Az el-hunyt halálát, említett fivérének kívül, özvegye és két tanuló fia gyászolják. Béke poraira.

— **Necrolog.** Simonits György, a magyar királyi államvasutak (keleti vonal) felügyelője és főnöke, előbb 14 évig a cs. k. hadseregben tiszt, életének 45-ik, vasuti szolgálatának 17-ik évében szívizhűhűdés következtében folyó 1878. évi jan. hó 5-én reggeli 4 órakor megszűnt élni; hült te-metése f. hó 7-ikén délután 3 órakor fog a vasuti indóházról a kolozsvári közös sírkertbe örök nyu-galomra helyezni. Az engesztelő szent-miséál-do-zat f. hó 8-án d. e. 10 órakor fog a T. P. Minoriták egyházában megtartatni, mely mindkét végtiszteletre minden ismerősök szomoruan meg-hívatnak. Béke poraira!

— **A „Gaz. Tr.”** szerkesztését új évtől fogva Muresánu Aurél jogtudor veszi át, ki nevezett lap szerint pár hónappal ezelőtt tért vissza hazájába s ki több külföldi lapnak munkatársa. E lap ki-nyilatkoztatja egyezsersmind, hogy eddigi álláspontja változást nem szenved, dacára annak, hogy a lap főmunkatársa Baritiu György új lapot indít meg N.-Szebenben.

— **Besztercze-Naszód megyének** 1877. decz. 27. választott tisztikara a következő Alispán Láni Godofréd, főjegyző Bésán Miklós, 1-ső aljegyző Botta Papp Miklós, 2-ik aljegyző Wagner Dániel, 3-ik aljegyző Wagner Frigyes, árvaszéki elnök Schuller Frigyes, árvaszéki ülnö-kök Cimbulla Dorotheu, Antonu György, tisztí-ügyész Mánú Gábor, pénztárnok Varareánu Mik-lós, főorvos dr. Haupt Godofréd, számvévo Ele-kes János, állatorvos Stof Tamás. Szolgabírák: a naszdói járásban: Russu Miklós; segédszolgabíró Marciánu Sámson, járási orvos és tiszt. megyei főorvos dr. Poppu István: az ó-radnai já-rásban, szolgabíró Issip János, segédszolg. Hosszu Emilián, járási orvos Stojka Simon, a járási já-rásban szolgabíró Kuales Godofréd, segéd-szolg. Poppu Andron Simon, járási orvos Kootz Frigyes; a nagy-sajói járásban szolgabíró Bodó Sándor, se-géd szolg. Larionesi Elek, járási orvos Neagosiu Péter; a besenyői járásban szolgabíró Schiffbäumer Sámuel, segéd szolg. Graur Lajos, járási orvos dr. Martzloff Arnold. A választás a legszebb rend-ben folyt le, csak néhány naszdói választó távo-zott el elégtelenségül, hogy jelöltje Muresián Joak-him nem kapta meg a szolgabírószágot Russu Mik-lóssal szemben. Az öt szolgabíró közül kettő szász, kettő román, egy magyar. Hösler Nándor főis-pán általános elismerést vívott ki tapintatával. A tisztviselők közül ma már felette kevés, a ki az állam nyelvét ne bírná. A főjegyző nem tud ma-gyarul, de kitünőleg ismeri a románviszton yokat és általánosan tisztelt egyéniség.

— **Torda-Aranyosmegyében**, — mint a „Haladás” írja — 1877-ben 70,000 frttal több államadó folyt be, mint a megelőző évben, Torda városában pedig 1000 frttal több fizetettét be, mint az 1877-ik évre kivetett összeg.

— **Nagy-Küküllő-megye** alispánját családi gyász érte, az elmúlt esztendő utolsó napján kísérté ki 73 éves korában meghalt édes atyját

örökös nyugvó helyére. A gyászjelentés így szól: id. Apáthi Péterné születési László Zsuzsanna a maga és gyermekei Péter, Nagy-Küküllő-megye alispánja a gyermekei: Gyula kir. törvzs. aljegy-ző s Vincze nevében fájdalommal jelenti: a hú férj, önfeláldozó apa, nagyapa, volt Felső-fehér-megyének huzamos időn át szolgabírája: volderfi id. Apáthy Péternek hosszas szenvedés után decz hó 28-án d. u. 4 órakor 73 éves korában tör-tént gyázos kimúlt.

— **A török sebesültek** javára Balavá-sárról 20 frt 90 krt vettünk a következő sorok kíséretében: Balavásár községében a török se-besültek sorsának enyhítésére könyöradományokat gyűjtött, minek eredménye a következő: t. i. ada koztak: Cseh István 1 frt, pénztárnok Nagy Már-ton 1 frt, Kozocsa Miklós 50 kr, Farkas Sámuel 1 frt, Nemes József 50 kr, Földvári Domokos 70 kr, Láng Lajos 30 kr, Máté György 50 kr, Ferecz Áron 30 kr, Zöld Antal 50 kr, Orbán József 50 kr, Szalma József 1 frt, Huszár Far-kas 1 frt, Lakatos Zsigmond 2 frt, gr. Rédei La-jos 2 frt, Weis Izidor 30 kr, Rozenfeld Salamon 30 kr, Dubinczi József 30 kr, Kovács Domokos 1 frt 80 kr, Zöld István 50 kr. Balavásár népe által adott gabona készletből begyűlt 5 frt. A fent irt összeg teszen 20 frt 90 krt. Lapunk ne-gyedik gyűjtése tehát eddig tesz 83 frt 90 krt.

— **Farkas látogatás.** A Bajom község-ben ez év első napján d. e. 11 órakor 10 drb farkas állított be, keresve a pródát, a falu népét harangok félreversével költözték fel üldözésekre, rémület fogta el mindnyájukat, lett ordítás, zsvaj s az eredmény a farkasok ép bórral való mene-külése.

— **A Kolozsvári román ifjak** „Julia” nevű egylete, mint a „Gaz. Tr.”-ben olvassuk, dec. 31 (január 12) a Biásini-szállodában tánczozal egybekötött zene- és szavalati estélyt rendez. Az estélyt az énekkar fogja megnyíni a „Destépta-te romane” éneklésével. Éjfél 12 órakor pedig Todea Absolon alelnök üdvözlí az új évet, melyet a nem-zeti himnusz éneklése követ. Ezek közt szavala-tok és zene-darabok lesznek.

— **A piski-i** vasuti gyár és pálya orvo-sául dr. Nagy Gusztáv lett kinevezve, ki ezen állomást újév első napján el is foglalta.

— **Gyulai Pál** emlékbeszédet ír Kriza János, a székei „Vadrózsák” nagydémü gyűjtője felett, s azt a Kisfaludi-Társaság közlésén fogja felolvasni.

— **A kassai színház kiadó.** Az ottani színi választmány közli, hogy Kassa szabi. kir. város tulajdonát képező színház 1878-évi oktober 1-től számítandó egy proba és illetőleg még két utána következő évre kiadó, az igazgató a) in-gyen színházat, b) a színház fűtésére fát és c) 1500 forint évi segélyt kap. Ezért viszont köteles a vállalkozó szinagazgató: a) a mai kor követelmé-nyeinek minden tekintetben megfelelt magyar dráma, vigjáték, operette és népszínműtársulatot tartani. b) színi évadonként, vagyis oktober 1-től következő év virágvasárnapjáig bezárólag előadá-sokat tartani.

— **Az „Építési ipar”** című szaklap másod évi folyamata megindul. Eze lap különösen a technikusok a építési iparosok gyakorlati igényeit veszi tekintetbe s igen ügyesen s változatosan volt szerkesztve. A múlt évben a rendes rovatokon kívül 109 eredeti s 44 fordított vagy átdolgozott cikket közölt s 70 ábrán kívül 40 külön rajz mellékletet adott s ezen kívül minden szükséges pályázatot, aláírási árlejtést közöl. A lap ára egész évre 8 frt, negyedévre 2 frt, a mérnök és építész egyet tagjai számára egész évre 6 frt, negyedévr 1 frt 50 kr. Az előfizetések a kiadó hivatalba (Borzu-utca 7. szám) küldendők. Ajánljuk az illetők figyelmébe.

— **A „Kölnische Zeitung”** legújabb szá-ma egy hosszú tározásorozat közlését kezdi, mely-nek címe „Aus und über Ungarn”. A tárcák írja meg az őszön járt hazánkban. Lelkesülten ír a magyar fajról, a népriséletről, a sok ter-mészeti szépségről, melyekkel Magyarországon lép-ten nyomon találkozhatik. Többek között felemlíti, hogy pl. Nagyvárad fekvésénél fogva Európa leg-piszkosabb városa. A viszonyok megítélésében álta-lában, mint az „Ellenőr” írja nagy tájékozottságot tanusít. A tárcák írja nincs megnevezve, gyant-nítható azonban, hogy a „Kölnische Zeitung” egyik dolgozó társa, mely lap tudvalevőleg a székei putsek idejében külföldi tudósítót küldött Erdélybe.

— **Lamarmora** tábornok — florencai táv-iratok szerint — e hó 5-én délelőtt meghalt.

— **A megfagyott fuvarosok.** Románi-ával szomszédos megyékből írja a Szt.-Györgyön megjelenő „Nemere”: Székely fuvarosok szoktak kijárni Oláhországba, mivel itthon nincs mit dol-gozniok s a kenyérkereset kényelmesebb nemének tekintik a fuvarozást, kivált Romániában, hol csu-pa arannyal és ezüsttel fizetnek. Közlebről azonban megadták az árát nagyon. A Bukarest-ben állomásozó oroszok számára 18 székei fuva-ros vállalt el hadi szállítványokat Sistova felé. Az ut azonban roppant veszélyes volt. A hófuva-tagok ismeretlennek tették az országát, sehol sem-mi nyom nem tájékozhatta őket s hozzájárulván a roppant nagy hideg, lovastól együtt ki lettek téve a legborzasztóbb megfagyásnak. Fedél és haj-lék hiányában megfagyott közülük 12 ember és 21 ló. Félig megdermedve, borzasztóan elosigázva érkezett vissza 6 fuvaros. Egyik számon egy meg-

fagyott hullát hoztak magukkal, kinet orvosi se-gélyt hasztalan nyújtottak már. Itthon azután összeszámitották a nyereséget, de biz az végtelen-ül elapadt a hosszú és iróztató ut nehézségei miatt. Nem tudjuk fog-e még ezek után is jóra-való székei vállalkozni külföldi fuvarosságra; de szeretnők binni, hogy ezen ilyenekhez hasonló so-moru példák visszarattentik embereinket a me-rész, isenkisítő vállalatlól. Kereszenek itthon magoknak foglalkozást s ne adjanak okot azon feltétele, hogy a székeynek már csak köny-nyű életmód kell. Az aranyok csábitnak ugyan, de az itthon maradt s könnyen árván maradható csa-ládót végremlássa juttatja kalandosságuk. Talán jó volna e tekintetben a községi előjáróságoknak egy kissé gondolkodniok.

— **Érdekes** billárd-párba folyt le a na-pokban Párisban. Két úri ember, Vignand és Pi-at, egy 5000 frankos arany csészéért vitték ki a harcot azon föltétellel, hogy a győzőnek 5000 carambolet kell összehoznia. A győző Vignand ur maradt. 253-szorra megcsinálta az 5000 caram-bolet, míg ellenfele 244-szerre — nyolcz lökése nem sikerült — csak 3880 carambolet tudott csinálni. Ellanben Piat ur egyszerre 176 caram-bolot hozott össze, Vignand ur egyversben csak 174 caramboleig jutott. Átlag véve Vignand 19, Piat 16 carambolet csinált egy huzamban, azou-kivül Vignand 10-szer, Piat pedig 4-szer érte el vagy haladta meg a 100-dik carambolet.

— **Haleső** volt látható nem rég Harvih-Townshup közelében, Kanadában. A „Globe” egy szemtanu elbeszélése után részleteket is közöl e ritka tüneményről, melyekből kitűnik, hogy mint-egy háromnegyed mérföldnyi területen csupa fiat-al csukák heverték, anélkül, hogy a lakosok tud-ták volna, honnét kerültek oda.

— **Értesítés.** A francia társalgó-kör tagjait tisztelettel értesítem, hogy társalgási ösz-szejövetelünk holnap (kedden) a szokott helyen és időben ismét kezdetüket veszik. *Durét József,*

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, kedden január 7-én 1878.

Bérlet

95-ik szám.

ANGOT

a szsony leánya.

Operette 3 felvonásban. Írták: Clairville és Kon-ning, zenéjét szerző Lecocq; fordította K. S. és J.

SZEMÉLYEK:

Larivaudire — — — — — Marzell.
Pomponnet, fodrász — — — Szombathelyi.
Ange Piton, népekes — — — Dalmoki.
Lange kisasszony, színésznő — — — Dalmokiné K. F.
Clairville Angot, virágárusnő — — — Krecsányi Sarolta.
Trenitz arszlán — — — Kassai.
Louchard, rendőrgyőrök — — — Szenigörgyi.
Cabot, — — — — — Ajtai.
Buteux, { a csarnok árusai Török K.
Guillaume, { — — — — — Beczkóli.
Amaranthe, { — — — — — Lotscharekné.
Javotte, { a csarnok nőrusai Váradiné.
Therese, { (kófiak) — — — Viski Mari.
Lange k. a. barátinói, nők, férfiak, huszárok, grá-nátosok, összeesküdtek, nép. Történik: Párisban a directorium alatt, 1797.

Kezdeté pontban 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

A gabona-tízlet 1877-ben.

(Sch. Gy.) A lefolyt évben gondot fordítot-tunk arra, hogy a kereskedelmi világ, az erdélyi nagyobb piacok árának hiteles adatok atunni közlése által, a gabonáról Erdélyben tájékozva legyen. Azért tehát mellőzzük ez alkalommal az 1877-ik árák közlését, és csak egy kis visszapi-lattal kívánunk vetni hazaszűnk ezen kiváló üzletágának állapotjára. Az év kezdetével remé-nyelt fészp termési kilátások csak részben, Oroszországnak és Oláhországnak megindított há-boruja következtében pedig a kivitelreimény, épen nem teljesült. Ugy hogy dacára a fen-tebb említett háborus körülményeknek, ez évi ga-bona kivitelünk a múlt 1876 évihez képest épen silányanak mondható. Tanusodik a mellett a kolozsvári, m.-vásárhelyi és maros-ludasi piac. Mig az utóbbi az azelőtti évben, mint központja a mezőségnek, a külföldi vásárlóktól hemzsegett: ad-dig ez évben, talán egyetlen egy sem fordult meg. A kolozsvári nagyobb termény kereskedők 1876-ban Poroszországgal, Svájczozal és Budapesttel igen élénk összeköttetésben voltak, és külföldi vá-sárlók megbízottjai hónapokig ültek itt és vették át megbízók részére a gabonát: addig a lefolyt évben a n.-szebeni katonai intendatura, a mi talán ez évtizedben nem történt, rozs-szükségletét királyhagontulról kellett fedeznie, sőt e czikkért több helybeli gyár és malom is kénytelen volt a királyhagontul részéhez folyamodni. A határ-szeben buzában, zabban, töröküzében élénk ga-bona üzletet folytattak Romániával, és monkai a szomszédország háborus viszonyait e tekintetben csak ők érezték elnyőben. A kivitt kevés buzára és körülbelül 4000 m. mázsa repczére szorítkozik, ez utóbbit, majdnem az összes idei termést, egyik

helyi kereskedőnk vette és szállította el részint magyarországi, részint külföldi számlára. Hazar-szűnk tehát nem csak politikai, de közgazdaságá-nak ezen legfontosabb ágában is sújtva érezi a háboru hátrányait, és a jelen évtől, a mely ter-mésünkre nézve szép kilátást nyújt, kárpótlást re-mél az 1877-ik év rossz üzleti eredményeért.

Értesítés a keleti marhavész állásáról.

Múlt évi dec. hó 25-től mainapig terjedő hivatalos jelentések szerint, a releti marhavész Magyarországnak: Háromszékmege Uzon Brassó-megye Holtörény és Keresztényfalva, végre Foga-rasmegye Szunyogszék, Kucsulata és F.-Venice községben uralg.

Megszűnt a marhavész: Brassómege Brassó városának és Rozsnyó községében; fentkített idő-tartam alatt marhavészben elhullási eset sehol sem fordul elő. Brassómege Keresztényfalva kö-zségében lebukóztatott 3 drb. A vész kiűtésétől azaz október 16-tól mai napig összes marhavész-teség 327 drb. Horvát- Szlavonország és a ka-tonai határvörvidék vészmentes

Az osztrák tartományok közül: uralg a mar-havész: a borszozovi körületben a skalati vész-tegeldében, a kamionkai körület Czanyez községé-ben és a skalai körület Zadni-Esrowce községé-ben; Bukovinában: az itzkányi körületben az itz-kányi és a czernowitzi körületben a novosielitzi vésztegeldében, és Czernovitz községében; Csehor-szágnak: a raunditzi körület Redhorst, Theresien-stadt és raunditzi körület Deutsch-Kopist és Leit-meritz községeiben; végre Alsó-Ausztriában: a her-nalsi körület hasonnevű községében.

A „KELET” magán-táviratai.

Feladott Budapestén jan. 5. 10 ó. 50 p. d. e.

Érkezett Kolozsvárra jan. 5. 10 ó. 50 p. d. e.

Mahmud megbukott. Midhat visszahívását említett. A parlamen-ti ellenzék Szulejman katonai dik-tátorságát követeli.

Szófiát az oroszok megszáll-ták. Wallaminoff tábornok Burga-rovnál megverte a törököket. Elesett ezer török. Nist újra bom-bázzák az oroszok, mert a törökök szabad elvonulást követeltek Szófia felé s ezt az oroszok megtagadták.

Carnoven nem bukik.

Távíratí tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzé-teiről január 5-ről.

Gabona	F a j	Ára 100 kg.	
		tól	ig
		frt kr	frt k.
Buza	bánsági tisztavideki pestvidéki fehérmegyei bácskai	10 50 10 95 10 70 10 75	— — — —
Rozs	magyar	7 50	7 75
Árpa	takarmány malata	7 30	7 50
Zab	magyar	8 —	10 —
Tengeri	bánsági másnemű káposzta	6 50	6 50
Repce	bánsági magyar	7 05	7 15
Köles	magyar	—	—
Szokvány (Ungar)	buzs tavaszra szállítandó	10 90	11 —
	Szept.—Oktre szállítan. tavaszra szállítandó	—	—
(ny.) zesz	Májusra—junia szállít. káposzta Aug. Szept. szál.	7 —	7 32
	bánsági Jul. Aug. szállít. 100 liter szálszállékként.	32 1/2	32 1/2

Érték- és váltófolyam.

1877. január. 5-én.

Magyar aranyjárdék		91.—
„ kincstári utalv.	1 kibocsát.	112.—
„	2 „	104.—
„ keleti-vasut elsőbűség	2 „	72.—
„ állami kötvény 1876 év		66.50.
„ vasuti kölcsön		99.—
„ földterhermentesítési kötvény		77.75.
temesi	„	77.25.
erdélyi	„	75.90.
horv. slavon	„	85.—
magy. szőlődézma váltáság	„	79.—
Osztr. egységes államadósság papirban		62.95.
„	ezüstben	66.40.
„ aranyjárdék		74.10.
1860. államsorsjegy		113.—
Osztr. nemzeti bank részvény		794.—
„ hitelrészvény		205.40.
magyar. hitelbank		198.25.
Ezüst		103.90.
Cs. k. arany		566.—
Napoleon'd'or		957. ¹ / ₂ .
Német birod. mark		59.1.
London		119.5.

